

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга, 2022.

Сектор еколошких добара и услуга део је економије који се састоји од хетерогеног скупа произвођача робе и услуга чији је циљ заштита животне средине и управљање природним ресурсима.

Еколошка добра и пружене услуге заштите животне средине имају за циљ: спречавање или минимизирање загађења, деградације или исцрпљивања природних ресурса; поправљање нанете штете; смањење, уклањање, третман и управљање загађењем, деградацијом и исцрпљивањем природних ресурса; као и обављање других активности попут мерења и праћења, контроле, истраживања и развоја, образовања, обуке, информација и комуникације у вези са заштитом животне средине или управљањем ресурсима.

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга пружа податке о производњи (аутпут), додатој вредности, запослености и извозу.

Производња у Сектору еколошких добара и услуга у 2022. години износила је 171 734 мил. РСД, бруто додата вредност процењена је на 56 199 мил. РСД, укупан број запослених износио је 37 514, изражен еквивалентом пуне запослености, а извоз на 30 616 мил. РСД.

Сектор еколошких добара и услуга бележи раст производње за 13,5% у 2022. у односу на 2021. годину, пораст БДВ-а за 13,3%, раст запослености за 3,5%, као и пораст извоза за 23,5%.

Удео БДВ-а из Сектора еколошких добара и услуга у укупној додатој вредности за Републику Србију износи 0,9% у 2022. години.

Табела 1. Производња, БДВ, запосленост и извоз у Сектору еколошких добара и услуга

	2021*	2022	Индекс, 2022/2021
Производња – аутпут , мил. РСД	151 312	171 734	113,5
БДВ , мил. РСД	49 618	56 199	113,3
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	36 244	37 514	103,5
Извоз , мил. РСД	24 786	30 616	123,5

* Исправљени подаци.

Све четири варијабле у Сектору еколошких добара и услуга могу бити приказане одвојено, према Активностима заштите животне средине и Активностима управљања ресурсима.

Активности заштите животне средине (у даљем тексту: ЦЕПА) имају за циљ превенцију, смањење и елиминацију загађења и било какве друге деградације животне средине. Оне обухватају све мере које се предузимају како би се деградирано окружење вратило у одговарајуће стање.

Активности управљања ресурсима (у даљем тексту: ЦРеМА) имају за циљ заштиту залиха природних ресурса од исцрпљивања.

Табела 2. Производња, БДВ, запосленост и извоз у Сектору еколошких добара и услуга према доменима заштите животне средине (ЦЕПА и ЦРеМА)

	2021*	2022	Индекс, 2022/2021
Активности заштите животне средине (ЦЕПА)			
Производња – аутпут, мил. РСД	96 370	110 766	114,9
БДВ, мил. РСД	30 978	35 029	113,1
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	22 166	22 869	103,2
Извоз, мил. РСД	20 871	25 841	123,8
Активности управљања ресурсима (ЦРеМА)			
Производња – аутпут, мил. РСД	54 943	60 968	111,0
БДВ, мил. РСД	18 640	21 170	113,6
Запосленост (еквивалент пуне запослености – ФТЕ)	14 079	14 646	104,0
Извоз, мил. РСД	3 915	4 775	122,0

* Исправљени подаци.

Укупан број запослених, изражен еквивалентом пуне запослености у Сектору еколошких добара и услуга, процењен је на 37 514, од чега се 22 869 запослених бавило активностима у вези са заштитом животне средине, а 14 646 запослених активностима управљања ресурсима.

Граф. 1. Запосленост у Сектору еколошких добара и услуга према доменима заштите животне средине (ЦЕПА и ЦРеМА)

* Исправљени подаци.

Највећи допринос запошљавања у животној средини у домену Управљања отпадом износи 13 793 радна места, а у домену Управљања минералима износи 11 113, изражен еквивалентом пуне запослености.

Методолошка објашњења

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга (скраћено ЕГСС) представља један од шест модула европских економских рачуна животне средине према Уредби (ЕУ) број 691/2011. Обухват Сектора еколошких добара и услуга дефинисан је Уредбом Комисије (ЕУ) број 2015/2174, у којој се налази индикативни списак производа и активности за Сектор еколошких добара и услуга.

Извори података који се користе за израду процена укључују: националне рачуне, статистику о трошковима за заштиту животне средине, структурну статистику предузећа, статистику индустријских производа, статистику радне снаге, статистику међународне трговине, пољопривредну статистику и енергетску статистику. Методе обрачуна су документоване у Приручнику за ЕГСС и Практичном водичу за ЕГСС Евростата.

ЕГСС променљиве

Производња (аутпут) је укупна вредност робе или услуга произведених за употребу изван производне јединице, за властиту крајњу употребу или за залихе на крају извештајног периода.

Бруто додата вредност представља допринос производње еколошких производа и услуга БДП-у.

Запосленост се мери у еквивалентима пуне запослености. Еквивалент пуне запослености (ФТЕ) јесте мерна јединица запослених лица која омогућава упоредивост запослених, иако раде различит број сати у радној недељи/години. Запослени који ради пуно радно време мери се као један (1) еквивалент пуне запослености или, скраћено, ФТЕ = 1. Запослени који не ради пуно радно време добија пропорционалну вредност у односу на сате у којима је радио.

ЕГСС домени

Рачун за Сектор еколошких добара и услуга садржи две широке групе активности и производа:

- заштита животне средине (ЦЕПА) – активности чија је сврха спречавање, смањење и уклањање загађења и било које друге деградације животне средине;
- управљање ресурсима (ЦРеМА) – активности чија је сврха очување и одржавање природних ресурса, чиме се они штите од исцрпљивања.

Подаци ЕГСС-а се прикупљају и о њима се извештава коришћењем следеће поделе:

ЦЕПА 1 – заштита спољног ваздуха и климе, од којих:

ЦЕПА 1.1.2 и 1.2.2 – заштита климе и озонског омотача

ЦЕПА 2 – управљање отпадним водама

ЦЕПА 3 – управљање отпадом

ЦЕПА 4 – заштита и санација тла, подземних и површинских вода

ЦЕПА 5 – смањење буке и вибрација

ЦЕПА 6 – заштита биолошке разноликости и пејзажа

ЦЕПА 7 – заштита од зрачења

ЦЕПА 8 – истраживање и развој животне средине

ЦЕПА 9 – остале активности заштите животне средине

ЦРеМА 10 – управљање водом

ЦРеМА 11 – управљање шумским ресурсима, од којих:

ЦРеМА 11А – управљање шумским површинама

ЦРеМА 11Б – минимизирање уноса шумских ресурса

ЦРеМА 12 – управљање дивљом флором и фауном

ЦРеМА 13 – управљање енергетским ресурсима

ЦРеМА 13А – производња енергије из обновљивих извора

ЦРеМА 13Б – уштеда топлоте / енергије и управљање

ЦРеМА 13Ц – минимизација употребе фосилне енергије као сировина

ЦРеМА 14 – управљање минералима

ЦРеМА 15 – истраживачке и развојне активности за управљање ресурсима

ЦРеМА 16 – остале активности управљања ресурсима

Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Контакт: neda.cukavac@stat.gov.rs ; dusanka.dostanic@stat.gov.rs • тел.: 011 3087-001

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922 (централа) • Телефакс: 011 2411-260 • stat.gov.rs

Одговара: Бранко Јосиповић, в. д. директора

Тираж: 20 • Периодика излажења: годишња